

خصوصی سازی و کالایی شدن آموزش عالی ایران

فاطمه جلیلی^۱، حسام شیخ محمدی^۲

۱- کارشناس ارشد پژوهش علوم اجتماعی

۲- کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی

چکیده

باتوجه به رشد روزافزون و اهمیت علم و دانش و ضرورت فراگیری علوم، شاهد شکل گیری شمار زیادی از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در سطح ایران هستیم. از آنجا که تاسیس، نگهداری و فعالیت مراکز آموزشی نیازمند هزینه های عظیمی است، دولت قادر به تامین و حمایت کامل از کلیه مراکز فوق بوده و نیست و بدین جهت دانشگاه های غیردولتی که با اخذ شهریه، مشغول به فعالیت می باشند، طی سالهای اخیر رشد بی سابقه ای داشته اند. هدف پژوهش این است که در خلال بررسی تحقیقات پیشین و مطالعات اسنادی، ابتدا به اهداف تشکیل دانشگاه های غیردولتی پردازد، سپس بررسی کند که آیا اهداف ذکر شده تحقق یافته یا خیر و چه پیامدی را به دنبال داشته است؟ بدین منظور، ابتدا به معرفی اجمالی دانشگاه های غیردولتی (به لحاظ اخذ شهریه) پرداخته و در ادامه با استفاده از داده های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جدول توزیع دانشجویان به تفکیک مقطع تحصیلی و نوع دانشگاه (دولتی یا غیردولتی) آورده شده است. سپس ۱۴ پژوهش را که طی سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۷ صورت گرفته، به همراه مبانی نظری، روش، جامعه آماری، تکنیک گردآوری، نتایج و جدول فراوانی هر بخش آورده است. در نهایت با روش فراتحلیل و نتایج تحقیقات گذشته، نتیجه گیری شد که خصوصی سازی هر پدیده، موجب افزایش کیفیت و کارایی در آن بخش می شود ولی خصوصی سازی بی رویه، تضعیف نظارت، کاهش سهم دولت، تبدیل شدن آن پدیده به کالا و فاصله گرفتن از ارزش واقعی آن پدیده را به همراه دارد. باتوجه به محدودیت منابع مالی دولت، آموزش عالی باید هم توسط دولت و هم بخش خصوصی (داوطلبان) حمایت شود ولی ضروری است در بخش های کاملاً خصوصی نیز دولت، حمایت خود را اعمال نماید و نظارت و ارزشیابی های مکرری ترتیب دهد تا این دانشگاه ها از اهداف خود دور نشده و مدرک گرایی در کشور رواج نیابد.

کلید واژه: خصوصی سازی، کالایی شدن، آموزش عالی